

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Vniversis Christi fidelibus per Maguntinensem provinciam constitutis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20020

in causis quæ officij seu beneficij privationem exposcunt. Ad quod breviter respondemus quod per Episcopum in cujus deliquit diocesi sententia promulgari poterit in eundem, sed ab Episcopo in diocesi cujus Ecclesiam obtinet, erit quoad ipsam Ecclesiam hujusmodi executio sententiae faciendæ. Quæ si vultis præterea utrum contra quosdam contempta excommunicationis sententia debitas Ecclesiis decimas subtrahentes tibi regiam implorare liceat potestatem, cum ad solutionem ipsarum vix absque sanguinis effusione valeant coartari. Ad quæ tibi duximus respondendum, quod si te de hujusmodi querimoniam simpliciter deponente, Rex, cui ad bonorum laudem & malefactorum vindictam gladius est commissus, in eosdem rebelles traditam sibi exercuerit potestatem, eorum erit duritiæ imputandum. Cimiteria verò in quibus excommunicatorum corpora sepeliuntur per suorum violentiam propinquorum, reconcilianda erunt asperzione aquæ solemniter benedictæ, sicut in Ecclesiarum dedicationibus consuevit. Procuraciones autem quæ visitationis ratione debentur, sine manifesta & necessaria causa non exigas, nisi cum personaliter officium visitationis impendis. Tu denique, frater Episcopo, super te ipso &c. Datum Laterani 11. Kal. Maij, pontificatus nostri anno sextodecimo.

EPISCOPO ET CAPITULO
Massiliensi.

Postolica sedis benignitas, quæ curam gerit & sollicitudinem singulorum, suam gratiam specialiter circa illos ampliare tenetur qui noscuntur diutius in ejus obsequiis laudabiliter insudasse. Dignum est enim ut ipsius domestici ab ejusdem uberibus repleantur, & sibi eam inveniunt affluentem quam etiam in benignitatis affluentia sibi sentiunt exuberantem ignoti. Cum igitur pro dilecto filio magistro R. scriptore nostro, cujus fidelitas & devotio in cancellaria nostræ servitio est probata, jam tertio vobis scripserimus ut eundem, quem dudum ad mandatum nostrum nullo sibi beneficio assignato in fratrem & Canonicum recepistis, curaretis tam in domibus quam in aliis sicut uni ex vobis providere, ac postmodum quibusdam vestrum in nostra præsentia constitutis hoc idem injunxerimus viva voce, grave gerimus & indignum quod vos more aspidis surdæ aures penitus obturantes, id hæcenus efficere non curastis. Volentes igitur

adhuc utrum in vobis aliqua obedientiæ scintilla remanserit experiri, universitati vestræ per apostolica scripta mandamus & districtè præcipimus quatenus ipsi magistro saltem hac vice juxta præscriptam formam providere curetis. Alioquin noveritis nos dilecto filio magistro Thedifio nuntio nostro per nostras dedisse litteras in præceptis ut de bonis Ecclesiæ vestræ secundum formam eandem competentem sibi provisionem nostra fultus auctoritate assignet, contradictores, si qui fuerint, vel rebelles per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo. Tu denique, frater Episcopo, super te ipso & credito tibi &c. Datum Laterani.

Scriptum est super hoc dilecto filio magistro Thedifio nuntio nostro, verbis competenter matris.

UNIVERSIS CHRISTI
fidelibus per Maguntinensem provinciam
constitutis.

Quia major nunc instat necessitas quam unquam extiterit ut terræ sanctæ necessitatibus succurratur, & de succursu speratur major quam unquam proveniret utilitas proventura, ecce resumpto clamore clamamus ad vos, & pro illo clamamus qui moriendo voce magna clamavit in cruce, factus obediens Deo patri usque ad mortem crucis, clamans ut nos ab æternæ mortis eriperet cruciatu, qui clamat etiam per se ipsam, & dicit: *Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me.* ac si diceret manifestis: *Qui vult me subsequi ad coronam, me quoque subsequatur ad pugnam, quæ nunc ad probationem proponitur universis.* Poterat enim omnipotens Deus terram illam, si vellet, omnino defendere, ne in manus traderetur hostiles. Posset & illam, si vellet, de manibus hostium facile liberare, cum nihil possit ejus resistere voluntati. Sed cum jam superabundasset iniquitas, refrigerente caritate multorum, ut fideles suos à somno mortis ad vitæ studium excitaret, agonem illis proposuit in quo fidem eorum velut aurum in fornace probaret, occasionem salutis immo salvationis causam præstando; ut qui fideliter pro ipso certaverint, ab ipso feliciter coronentur; & qui ei noluerint in tantæ necessitatis articulo debita servitutis impendere famulatum, in novissimo districti examinis die justam mereantur damnationis sententiam sustinere. O quanta jam provenit utilitas ex hac causa; quam multi conversi ad penitentiam

Cap. Postulasti.
De homicidio.

Vide cap. Sa-
cris. De sepul-
tur. & cap.
Proposisti. De
dedicat. Eccl.

Vide cap. Pe-
curaciones. De
causis.

Epist. 17.
Vemendatio
apostolico af-
fignat præ-
bendam.

Epist. 1.
De negotiis
terre sanctæ.

tentiam pro liberatione terræ sanctæ mancipaverunt se obsequio crucifixi, & quasi per agonem martyrij coronam gloriæ sunt adepti, qui fortè in suis iniquitatibus periissent, carnalibus voluptatibus & mundanis illecebris irretiti: Vetus est hoc artificium Iesu Christi, quod ad suorum salutem fidelium diebus istis dignatus est innovare. Si enim Rex aliquis temporalis à suis hostibus eiceretur de regno, nisi vassalli ejus pro eo non solum res exponerent, sed personas, nonne cum regnum recuperaret amissum, eos velut infideles damneret, & excogitaret in eos inexcogitata tormenta, quibus perderet malè malos? Sic Rex Regum Dominus Iesus Christus, qui corpus & animam & cetera vobis contulit bona, de ingratitude vitio & infidelitatis crimine vos damnabit, si ei quasi ejecto de regno, quod pretio sui sanguinis comparavit, neglexeritis subvenire. Sciat ergo se culpabiliter durum & durè culpabilem quicumque in hoc necessitatis articulo suum negaverit obsequium redemptori. Nam & quomodo secundum præceptum divinum diligit proximum suum sicut se ipsum qui fecit fratres suos fide ac nomine Christianos apud perfidos Sarracenos ergastulo diri carceris detineri ac jugo deprimi gravissimæ servitutis, & ad liberationem eorum efficacem operam non impendit, transgrediendo illius naturalis legis mandatum, quod Dominus in evangelio declaravit: *Quæcumque vultis ut faciant vobis homines, & vos facite illis.* An fortè nescitis quòd apud illos multa millia Christianorum in servitute ac carcere detinentur, qui tormentis innumeris cruciantur? Et quidem omnes penè Sarracenorum provincias usque post tempora beati Gregorij Christiani populi possederunt, sed ex tunc quidam perditionis filius Machometus pseudopropheta surrexit, qui per seculares illecebras & voluptates carnales multos à veritate seduxit; cuius perfidia etsi usque ad hæc tempora invaluerit, confidimus tamen in Domino, qui jam fecit nobiscum signum in bonum, quòd finis hujus bestie appropinquat, cujus numerus secundum apocalypsin Iohannis intra sexcenta sexaginta sex clauditur, ex quibus jam penè sexcenti sunt anni completi. Certè præter priores injurias grandes & graves redemptori nostro pro nostris offensis à perfidis Sarracenis illatas, nuper in monte Thabor, ubi discipulis suis futuræ glorificationis speciem demonstravit, iidem perfidi Sarraceni quandam munitionis arcem in

Tom. II.

confusionem Christiani nominis erexerunt, per quam civitatem Accon sibi valde vicinam de facili cogitant occupare, ac deinde sine omni contradictionis obstaculo residuum terræ hujus invadere, cum sit viribus & opibus penè penitus destituta. Eia igitur, dilectissimi filij, dissensiones & emulationes fraternas in pacis & dilectionis fœdera commutantes, accingimini ad obsequium crucifixi, non dubitantes pro illo res exponere ac personas qui pro vobis animam suam posuit & sanguinem suum fudit, certi pariter & securi quòd si verè penitentes fueritis, per hunc temporalem laborem, quasi quodam compendio, ad requiem pervenietis æternam. Nos enim de omnipotentis Dei misericordia & beatorum Apostolorum Petri & Pauli auctoritate confisi, ex illa quam nobis Deus, licet indignis, ligandi atque solvendi contulit potestate omnibus qui laborem istum in propriis personis subierint & expensis plenam suorum peccaminum, de quibus veraciter fuerint corde contriti & ore confessi, veniam indulgemus, & in retributione justorum salutis æternæ pollicemur augmentum. Eis autem qui non in personis propriis illuc accesserint, sed in suis duntaxat expensis juxta facultatem & qualitatem suam viros idoneos destinarint, & illis similiter qui licet in alienis expensis, in propriis tamen personis accesserint, plenam suorum concedimus veniam peccatorum. Hujus quoque remissionis volumus & concedimus esse participes juxta quantitatem subsidij & devotionis affectum omnes qui ad subventionem terræ sanctæ de bonis suis congruè ministrabunt. Personas quoque ipsorum & bona ex quo crucem assumpserint sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, necnon & sub Archiepiscoporum & Episcoporum & omnium Prælatorum Ecclesiæ Dei defensione consistant, statuantes ut donec de ipsorum obitu vel reditu certissimè cognoscatur, integra maneant & quieta consistant. Quòd si quisquam contra præsumserit, per Ecclesiarum Prælatos appellatione postposita censura ecclesiastica compescatur. Si qui verò proficiscentium illuc ad præstantias usuras juramento tenentur astricti, creditores eorum per Ecclesiarum Prælatos, ut remittatur eis præstitum juramentum, & ab usurarum exactione desistant, eadem præcipimus distractione compelli. Quòd si quisquam creditorum eos ad solutionem coegerit usurarum, eum ad restitutionem earum simili cogi animadver-

Gregor. viii.
epist. ii.

CCccc

sione mandamus. Iudæos verò ad remittendas ipsis usuras per secularem compelli precipimus potestatem; & donec illas remiserint, ab universis Christi fidelibus tam in mercimoniis quàm in aliis per excommunicationis sententiam eis omnino communicatio denegetur. Ut autem terræ sanctæ subsidium divisum in plurimos facilius impendatur, obsecramus omnes & singulos, per patrem & filium & spiritum sanctum, unum solum verum, unum æternum Deum postulantes, vice Christi, pro Christo, ab Archiepiscopis & Episcopis, Abbatibus & Prioribus, & tam cathedralium quàm aliarum conventualium Ecclesiarum Capitulis & Clericis universis, necnon civitatibus, villis, & oppidis, competentem numerum bellatorum cum expensis ad triennium necessariis secundum proprias facultates. Et si ad hoc unum quodlibet non suffecerit, plura conjungantur in unum. Quia pro certo speramus quòd personæ non deerunt, si expensæ non desint. Postulantes hoc ipsum à Regibus & Principibus, Comitibus & Baronibus, aliisque magnatibus, qui forsitan per se ipsos personaliter non accesserint ad obsequium crucifixi. A civitatibus verò maritimis navale subsidium postulamus. Et ne aliis onera gravia & importabilia imponere videamur quæ digito nostro movere nolumus, protestamur veraciter coram Deo quia quod ab aliis exigimus faciendum, hoc ipsi prompto animo faciemus. Clericis autem ad hoc negotium necessariis providimus indulgentium ut omni contradictione cessante beneficiorum suorum proventus propter hoc valeant usque ad triennium pignori obligare. Quia verò subsidium terræ sanctæ multum impediri vel retardari contingeret si ante susceptionem crucis examinari quemlibet oporteret an esset idoneus & sufficiens ad hujusmodi votum personaliter prosequendum, concedimus ut, regularibus personis exceptis, suscipiant quicumque voluerint signum crucis; ita quòd cum urgens necessitas aut evidens utilitas postulaverit, votum ipsum de apostolico possit mandato commutari aut redimi vel differri. Et propter eandem causam remissiones & indulgentias hæcenus à nobis concessas procedentibus in Hispaniam contra Mauros vel contra hæreticos in Provinciam revocamus; maximè cum illis concessæ fuerint ad tempus quod jam ex toto præterit, & istis ob causam quæ jam ex majori parte cessavit; utroque negotio per Dei gratiam adeo prosperato ut vehem-

Vide infra
epist. 108.

mentem instantiâ non requirat; & si forte requireret, nos ingruenti necessitati proficere curaremus. Concedimus tamen ut hujusmodi remissiones & indulgentiæ apud Provinciales remaneant & Hispanos. Ceterum quia cursarij & piratæ nimis impediunt subsidium terræ sanctæ capiendum & spoliando transeuntes ad illam & revertentes ab illa, nos eos & principales adjutores & fautores eorum excommunicationis vinculo innodamus, sub interminatione anathematis inhibentes ne quis cum eis scilicet communicet in aliquo venditionis vel emptionis contractu, & injungentes rectoribus civitatum & locorum suorum ut eos ab hac iniquitate revocent & compescant. Alioquin, quia nolle perturbare perverfos nihil est aliud quàm fovere, nec caret scrupulo societatis occultæ qui manifesto facinori desinit obviare, nos in personas & terras eorum severitatem ecclesiasticam curabimus exercere, cum tales non minus quàm Sarraceni adverserint nomini Christiano. Innovamus præterea excommunicationis sententiam in Lateranensi Concilio promulgatam adversus eos qui Sarracenis arma, ferrum, & lignamina deferunt galearum, quique in piraticis Sarracenorum navibus curam gubernationis exercent, eosque rerum suarum privatione multari & capientium servos, si capti fuerint, fore censemus; præcipientes ut per omnes urbes maritimas diebus dominicis & festis hujusmodi sententia publicè innovetur. Verum cum longè plus de divina clementia quàm de humana potentia confidere debeamus, oportet nos in tali conflictu non tam corporalibus armis quàm spiritualibus dimicare. Ideoque statimur & mandamus ut singulis mensibus semel fiat generalis processio seorsum virorum, ac seorsum, ubi fieri poterit, mulierum, in humilitate mentis & corporis, cum devota orationum instantia postulantium ut misericors Deus auferat à nobis hoc confusionis opprobrium, liberando terram illam in qua universa redemptionis nostræ sacramenta peregit de manibus paganorum, restituendo eam ad laudem & gloriam nominis sui sancti populo Christiano; proviso prudenter ut semper in ipsa processione verbum salutiferæ crucis cum diligenti exhortatione populo proponatur. Orationi verò jejunium & eleemosyna conjungantur; ut iis quasi alis facilius & celerius ipsa volet oratio ad piissimas aures Dei, qui nos clementer exaudiat in tempore opportuno. Singulis quoque diebus intra

Missarum solemniam, post pacis osculum, cum jam pro peccatis mundi offerenda vel sumenda est hostia salutaris, omnes tam viri quam mulieres humiliter prosternantur in terram, & à Clericis psalmus iste, *Deus venerunt gentes in hereditatem tuam, alta voce cantetur, quo cum hoc versu devotè finito, Exurgat Deus, & dissipentur inimici ejus, & fugiant à facie ejus qui oderunt eum, sacerdos qui celebrat, orationem istam super altare decanter.*

Deus, qui admirabili providentia cuncta disponis, te suppliciter exoramus ut terram quam unigenitus filius tuus proprio sanguine consecravisti de manibus inimicorum crucis eripiens, restituas cultui Christiano, vota fidelium ad ejus liberationem instantium misericorditer dirigendo in viam salutis æternæ. Per eundem Dominum nostrum &c.

In illis autem Ecclesiis in quibus convenit processio generalis, truncus concavus statuatur tribus clavibus consignatus, una penes honestum Presbyterum, alia penes devotum laicum, & tertia penes aliquem regularem fideliter conservandis, in quo Clerici & laici, viri & mulieres, elemosinas suas ponant in terræ sanctæ subsidium convertendas secundum dispositionem eorum quibus hæc fuerit sollicitudo commissa. Porro super processu & transitu modesto & ordinato, congruo loco & tempore faciendo, nondum oportet aliquid diffinire, donec exercitus Domini cruce signetur, sed tunc pensatis undique circumstantiis, quæcunque viderimus opportuna de prudentum virorum consilio statuemus. Ad hæc igitur exequenda dilectos filios . . . de Salemi & . . . quondam de Novocastro Abbates & C. Decanum Spirensis & Præpositum Augustensem, viros utique probatæ honestatis & fidei, deputamus, qui ascitis secum viris providis & honestis, auctoritate nostra statuunt & disponant quæcunque ad hoc negotium promovendum viderint expedire, facientes quæ steterint in singulis diocesis per viros idoneos ad hoc specialiter deputatos fideliter ac sollicitè procurari. Quocirca universitatem vestram rogando monemus & obsecramus in Domino, per apostolica vobis scripta mandantes & in virtute spiritus sancti injungentes quatenus eis pro Christo legatione fungentibus tales vos exhibere curetis, necessaria ministrantes eisdem, quod per vos & in vobis fructum faciant exoptatum.

In eundem modum per Magdeburgensem & Bremensem provincias. In eundem modum Tom. II.

per Colonensem provinciam. In eundem modum per Sardiniam. In eundem modum per Salzburgensem provinciam. In eundem modum per Dalmatiam. In eundem modum per Treverensem provinciam. In eundem modum per Ravennatem. In eundem modum per Poloniam. In eundem modum per Mediolanensem & Ianuensem provincias constitutis. In eundem modum per Suetiam. In eundem modum per Marchiam Anconitanam. In eundem modum per Lundensem provinciam. In eundem modum per Vngariam. In eundem modum per Angliam. In eundem modum Pragensi Episcopo, & Abbatibus, Prioribus, & universis Christi fidelibus per Boëmiam constitutis. In eundem modum per Tusciam. In eundem modum per Iberiam. In eundem modum per Norvagiæ. In eundem modum per Calabriam. In eundem modum per Scotiam. In eundem modum universis per regnum Franciæ constitutis.

DE SALEM ET P. quondam de Novocastro Abbatibus, & Decano Spirensi, & Præposito Augustensi, executoribus.

Plum & sanctum propositum quod de subventionem terræ sanctæ pro communi salute Deo inspirante concepimus & perducere satagimus ad effectum, ex generalibus litteris poteritis advertere manifestè. Cum ergo de sinceritate ac sollicitudine vestra geramus fiduciam plenior, vosque reputemus idoneos ad fungendum pro Christo legationis officio in hac causa, devotionem vestram monemus, rogamus, & obsecramus in Domino, per apostolica vobis scripta districtè præcipiendo mandantes & in remissionem peccaminum injungentes quatenus accensi zelo fidei Christianæ per Maguntinensem provinciam portetis in humilitate cordis & corporis verbum crucis, & ad vindicandam injuriam crucifixi fideles ipsius, prout in generalibus litteris continetur, cura sollicita & accurata sollicitudine inducat, exequentes diligenter & efficaciter universa quæ ad subsidium terræ sanctæ in eisdem litteris videbitis comprehensa, quæ à vobis volumus studiosè notari. Ut autem operum exhibitione monstretis vos portare in cordibus vestris stigmata Iesu Christi, districtè præcipimus quatenus excipientes ab omni munere manus vestras, nec aliquid præter victum & alia necessaria recipientes à quoquam, quin etiam moderatè fumentes hæc eadem & modestè, invectionibus quaternarium & in personis senarium

Epist. 29. Super eodenti.